

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-1381/21-T

Název	Dětský domov SRDCE a Školní jídelna, Karviná-Fryštát, Vydmuchovej 10, příspěvková organizace
Sídlo	Vydmuchovej 10, 733 01 Karviná-Fryštát
E-mail	postapro srdce@ddsrdcekarvina.cz
IČ	48004898
Identifikátor	600031373
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Harant Milan
Zřizovatel	Moravskoslezský kraj
Místo inspekční činnosti	Vydmuchovej 10, 733 01 Karviná-Fryštát
Termín inspekční činnosti	19. 10. 2021 – 21. 10. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle §174 odst. 2 písm. b) a zjišťování a hodnocení naplňování školního vzdělávacího programu podle § 174 odst. 2 písm. c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů a souvisejících a prováděcích předpisů, a vyhlášky č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Dětský domov SRDCE a Školní jídelna, Karviná-Fryštát, Vydmuchov 10, příspěvková organizace vykonává činnost dětského domova (dále „DD“ nebo „zařízení“) a školní jídelny. Nejvyšší povolený počet lůžek je 48, tzn. šest rodinných skupin. Evidenční stav k termínu inspekční činnosti byl 45 dětí (jedno dítě batolecího věku v předškolním vzdělávání, 30 dětí plnicích povinnou školní docházkou, osm vzdělávajících se ve středních školách a šest zletilých osob umístěných na základě smlouvy o setrvání v DD do ukončení přípravy na budoucí povolání, kteří se vzdělávají ve středních školách). 13 dětí má diagnostikované speciální vzdělávací potřeby (mentální postižení, vady řeči a sluchu). DD není stavebně uzpůsoben jako bezbariérový. Stravování dětí zajišťuje vlastní školní jídelna.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel působí ve vedoucí pozici DD od roku 1993. Jeho kvalitní manažerské schopnosti přispívají k celkovému rozvoji zařízení. Naplňování koncepčních záměrů na období let 2016 - 2020 je možno hodnotit jako velmi úspěšné. V důsledku platné legislativy se snížila kapacita DD z 55 lůžek na 48, která byla dosažena postupným odchodem zletilých nezaopatřených osob do samostatného života. Uvolněné prostory byly funkčně využity pro samostatnou návštěvní místnost rodičů a dětí a pro specializované činnosti. Vznikla tak multifunkční místnost pro konání přednášek, porad, pro příjem nových dětí, centrální vychovatelna a nová kancelář sociální pracovníce. V roce 2018 pořídilo vedení DD nový víceúčelový služební vůz společně s držáky na sedm jízdních kol, který je aktivně využíván pro cyklovýlety na horách. Největší investicí byla realizace konečného zateplení budovy DD a modernizace sociálního zařízení v jedné rodinné skupině. Realizovaly se nákupy zahradních herních prvků pro volnočasové aktivity dětí (altány, skluzavka, houpačky, lezecká stěna). Nová reálně nastavená koncepce DD si dává za cíl vytvoření specializovaných rodinných skupin pro děti, které vyžadují zvýšenou pozornost a péči. Dále vytvoření rodinné skupiny mimo areál DD, tzn. v běžné bytové zástavbě, která by přispěla k větší socializaci dětí. Pro úspěšné naplnění vizí ve všech směrech je vhodné do procesu plánování a realizace účinněji zapojit všechny pracovníky zařízení. Vychovatelé při rozhovorech s inspekčním týmem sdíleli pouze dílčí cíle koncepce DD.

DD má estetické a čistě udržované prostory, vybavení je průběžně modernizováno a podobá se běžným domácnostem. Každá rodinná skupina má uzavřený prostor, který umocňuje autonomii skupiny. V ložnicích mělo každé dítě svůj prostor pro učení, odpočinek i klidové aktivity a psací stůl. Děti mají k dispozici uzamykatelné skříňky nebo přenosné trezorčky pro ukládání (úschovu) osobních věcí. V každém obývacím pokoji byl umístěn počítač, který mohly děti běžně používat. Od minulé inspekční činnosti došlo ke zkvalitnění poskytované počítačové techniky. Pro období distanční výuky v období školního roku 2020/2021 bylo vzdělávání dětí zabezpečeno notebooky z prostředků sponzorů. V rámci trávení volného času děti aktivně využívají posilovnu, muzikoterapeutickou místnost či stůl pro hru stolního tenisu. K relaxačním a sportovním aktivitám slouží dětem účelně vybudovaná zahrada, doplněná o nové herní prvky. Dětský domov cíleně podporuje realizaci aktivit dětí v přírodě, o které je ze strany dětí velký zájem (cyklovýlety). Vedení systematicky vytváří podmínky pro fyzické i psychické bezpečí všech dětí. Děti jsou seznamovány s riziky a poučeny v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví. Vstupní dveře do objektu školského zařízení jsou zabezpečeny proti vstupu cizích osob.

Ředitel společně s širším vedením DD vede řádně povinnou dokumentaci s obsahovou provázaností do každodenního života dětí. Týdenní programy výchovně vzdělávacích činností obsahují individuální cíle dětí, což umožňuje jejich rychlejší naplňování.

Organizační struktura, stanovená ředitelem, odpovídá typu a velikosti zařízení. Při řízení subjektu využívá ředitel každodenní kontakt se všemi zaměstnanci. Plán kontrolní a hospitační činnosti je nastaven a průběžně vykonáván. Závěry z hospitační činnosti jsou prokazatelně vyhodnocovány a poskytují účinnou zpětnou vazbu vychovatelům. V případě závažnosti jsou i tématem pravidelných pedagogických rad, kde dále řeší zejména problematiku rodinných skupin. V období epidemie neprobíhaly naplánované supervize, zaměřené na výchovně vzdělávací činnost vychovatelů.

Přímou pedagogickou činnost vykonává ve stanoveném rozsahu ředitel i všichni pedagogičtí zaměstnanci pravidelně v průběhu týdne v rámci jednotlivých rodinných skupin. Rozpis služeb přímé pedagogické činnosti vychovatelů byl funkčně nastaven. Péče o děti v nočních hodinách je v dostatečném počtu zabezpečena nepedagogickými pracovníky. V týmu pedagogických zaměstnanců probíhá minimum změn, což vytváří podmínky pro bezpečné prostředí mezi dětmi a vychovateli. Další vzdělávání pedagogických pracovníků se v posledních dvou letech realizovalo on-line z důvodu epidemiologické situace. Vedení zařízení při hospitační činnosti sleduje jejich aplikaci do praxe.

Kontakty s rodiči zajišťuje především vedení DD a sociální pracovníce. V pravidelných intervalech zákonné zástupce písemně informuje o výsledcích výchovy a vzdělávání dětí v zařízení. Ve spolupráci s pracovníky orgánu sociálně právní ochrany dětí podněcuje DD rodiče ke kontaktům se svými dětmi. Děti jezdí na víkendy a prázdniny ke svým rodičům nebo do hostitelských rodin.

Minimální preventivní program (dále „MPP“) byl podrobně a funkčně zaměřen na výchovu dětí ke zdravému životnímu stylu a na rozvoj sociálně komunikativních dovedností. V aktuálním školním roce 2021/2022 zařadili mezi priority také zvýšení povědomí o bezpečném pohybu v kyberprostoru. Formy práce MPP jsou adekvátně založeny na podpoře vlastní aktivity dětí, pestrosti preventivní práce s dětmi, zapojení celého pedagogického sboru, dle možností i zákonných zástupců. Nedílnou součástí preventivního programu se staly záměrně podporované volnočasové aktivity mimo zařízení, pořádané jinými organizacemi (kroužek sportovní, pěvecký), ve kterých děti přirozeně získávají správné vzorce chování.

Školní jídelna poskytuje pestrou stravu, bohatou na ovoce a zeleninu. Pitný režim je zajištěn celodenně. Subjekt pozitivně podporuje kladné postoje ke zdravému životnímu stylu i samostatným jednodenním vařením o víkendu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Výchova a vzdělávání dětí v průběhu hospitační činnosti se vyznačovala klidnou a přátelskou atmosférou. Spektrum aktivit v rámci týdenního programu výchovně vzdělávací činnosti zahrnovalo většinu složek výchovy, ale i individuální či skupinové aktivity zaměřené na dosahování individuálních cílů dětí stanovených v programech rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“). Z pozorování vyplynulo, že pedagogové usilovali o jejich vědomé a cílené naplňování. Uplatňovali pestré a účinné formy a metody práce, které byly pro děti různého věku motivační. Zároveň byl dětem ponechán dostatečný prostor a čas k relaxaci ve formě volných her nebo činností. Pro rekreaci a sportovní vyžití byly děti

motivovány trávit svůj volný čas vzhledem k aktuálně dobrému počasí ve venkovních prostorách zařízení či mimo něj. Pedagogové také umožňovali dětem trávit svůj volný čas v organizovaných zájmových kroužcích, čímž přirozenou cestou docházelo k prolínání dětí napříč rodinnými skupinami. Rozvoji vzájemných vztahů mezi dětmi navzájem a sounáležitostí s vlastní rodinnou skupinou věnovali pedagogové pozornost, zařazovali kooperativní aktivity (soutěže, společenské hry). Do vzdělávacího procesu byly pravidelně zařazovány činnosti pro rozvoj samostatnosti a přípravy na samostatný život (vaření, hospodaření s kapesným, postupy při komunikaci s institucemi).

Při rozhovorech děti či zletilé nezaopatřené osoby vyjadřovaly většinou spokojenost s průběhem pobytu v zařízení. Vztahy s pedagogy hodnotily jako dobré. S verbálním či fyzickým násilím se v zařízení nesetkaly. Práci pedagogů hodnotily ve většině pozitivně, avšak u části starších dětí byly zaznamenány výtky vůči jejich nejednotnému působení. Stížnosti na chod zařízení, dle jejich slov dětský domov řeší, s výsledkem byly děti také většinou spokojeny. K anonymnímu podání stížností či podnětů dětský domov zřídil schránku důvěry, popř. děti mají možnost své problémy řešit prostřednictvím svého zástupce rodinné skupiny v rámci spolusprávy zařízení.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Vedení DD zajistilo realizaci dlouhodobého outdoorového pobytu na horách v období hlavních prázdnin či krátkodobé pobyty jednotlivých rodinných skupin. V rámci podpory plánování a finanční gramotnosti si rodinné skupiny realizují samostatné víkendové nákupy a vaření. DD pořádá neformální setkání pro bývalé děti a zároveň pro jejich vlastní děti v areálu DD. V době epidemie se pořádání společných akcí omezilo asi na třetinu.

Hodnocení dětí realizované vychovateli ve spolupráci s vedením zařízení vychází z dostupných a průběžně získávaných informací o dítěti, které se ve svém základu případně také opírají o zjištění příslušného diagnostického ústavu či školského poradenského zařízení. Získané informace pak důsledně a citlivě pedagogové promítají do cílů dětí v PROD. Z pozorování chování a jednání přítomných dětí bylo zřejmé, že se tyto cíle většinou daří plnit, což je také důsledkem systematické a pečlivé práce při aplikaci vhodných metod a forem práce při plánování činností v rámci týdenních programů výchovně vzdělávacích činností. Při stanovování dalších výchovně-vzdělávacích a rozvojových cílů uplatňují vychovatelé poznatky z pozorování spontánních projevů dětí a jejich chování při organizovaných činnostech, přihlížejí k jejich možnostem a potřebám (speciální vzdělávací potřeby, příprava na odchod do biologické rodiny, posilování samostatnosti při ukončování pobytu v domově, změny při vzdělávání). Z rozhovorů s dětmi a pracovníky zařízení shodně vyplynulo, že individuální i skupinové hodnocení je běžnou součástí života dětského domova. Pro děti je motivační, protože děti usměrňuje, povzbuzuje k další činnosti či úsilí, ale také je učí vyjadřovacím schopnostem a spolupráci v rámci sebehodnocení a vzájemného hodnocení. V rámci hospitační činnosti bylo také zjištěno, že významná většina dětí má osvojeny adekvátní hygienické a pracovní návyky nebo sociální kompetence přiměřené jejich věku a možnostem.

Zařízení věnuje pozornost podnětům dětí a snaží se i v rámci předcházení rizikového chování dětí své působení cílit, individualizovat a konkretizovat. V rámci prevence školní neúspěšnosti dětí vychovatelé průběžně spolupracovali s třídními učiteli, pravidelně se účastnili třídních schůzek a společně dle potřeby hledali a realizovali vhodné způsoby řešení. Z rozhovorů vyplynulo, že mezi dětmi dochází jen k běžným vrstevnickým neshodám či drobným hádkám, které jsou řešeny buď individuálním pohovorem, popř. udělením opatření ve výchově. Jejich analýzou bylo zjištěno, že počet pozitivních opatření ve výchově značně

převažuje nad negativními, což je jedním z indikátorů motivačně nastaveného systému hodnocení dětí v zařízení. Dlouhodobých úteků se dopouštěly v době inspekční činnosti pouze dvě děti. I přes nesporné úsilí pedagogů o změnu náhledu dětí na takový způsob řešení problémů, se tento negativní projev jednání daří eliminovat jen sporadicky. V případě krátkodobého opuštění zařízení nebo pozdního návratu z dovolenek nebo vycházek je efektivita zařízení významně vyšší.

Dětskému domovu se daří zapojovat velké množství dětí do zájmových aktivit v rámci města, což jim umožňuje získávat a budovat si vrstevnické vztahy v běžné intaktní společnosti. Také široká nabídka výchovně vzdělávacích aktivit v rámci zařízení podporuje děti v aktivním trávení volného času. Dětem, které mají vhodné a dostatečné sociální zázemí, vedení zařízení zajišťuje ve spolupráci s OSPOD pobyty v jejich biologických rodinách s pravidelnou týdenní frekvencí.

Na samotný odchod do samostatného života jsou děti, či mladí dospělí připravováni dostatečnou dobu. K rozvoji pracovních návyků jsou průběžně vedeni podporou a motivací k brigádnické činnosti v průběhu pracovního týdne i o víkendech, kterými zvyšují své pracovní kompetence a také připravenost na budoucí profesní a osobní život. Úspěšnému a rychlému zapojení dětí či mladých dospělých do samostatného života napomáhají také garsoniéry zařízení, které je učí postupně přebírat vlastní zodpovědnost za případné úspěchy či selhání v budoucnu. Dlouhodobě vysoký počet zletilých nezaopatřených osob, které zůstávají na bázi dobrovolnosti v zařízení, naznačuje vstřícnost dětského domova při poskytování péče o mladé dospělé. Zařízení se daří naplňovat svůj účel. V minulém školním roce 2020/2021 se ve spolupráci s OSPOD podařilo 8 dětí umístit buď zpět do původní rodiny nebo do náhradní příbuzenské, rodinné nebo pěstounské péče. Třem odcházejícím mladým dospělým poskytlo zařízení dostatečnou finanční či materiální pomoc včetně zajištění ubytování v nájemním bydlení, tj. bydlení obdobném jako v garsoniérách dětského domova.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Snížení kapacity dětského domova v důsledku povinností stanovených právními předpisy na šest rodinných skupin.
- Ve spolupráci se zřizovatelem došlo k modernizaci budovy a vnitřním stavebním úpravám, které zvyšují kvalitu materiálních podmínek pro činnost dětského domova.
- Ředitel dětského domova realizoval účinná opatření k závěrům poslední inspekční činnosti konané v roce 2016. Nastavil funkční kontrolní a hospitační systém, na základě, jehož výsledků přijímá adekvátní opatření ke zlepšení zjištěného stavu, analyzoval povinnou dokumentaci, ve které upřesnil informace pro děti, jejich zákonné zástupce i pedagogy a zřídil novou návštěvní místnost. Pro naplnění právního nároku dětí zajistil každodenní večeře v podobě hlavního chodu.

Silné stránky

- Systematická propojenost cílených programů rozvoje dítěte s týdenními programy výchovně vzdělávací činnosti rozvíjí vzdělávací potenciál dětí v každodenních činnostech.
- Vedení dětského domova systematicky vyhodnocuje stav materiálního zázemí pro vzdělávání a aktivně zajišťuje jeho obnovu, což podporuje průběžné zkvalitňování poskytované péče.
- Dětský domov vytváří dostatek příležitostí k trávení volného času dětí v přirozeném sociálním prostředí (externí zájmové kroužky) a zajišťuje tak kontakt s reálnými situacemi každodenního života.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Nejednotný přístup vychovatelů k dětem při stanovování vhodných vzdělávacích strategiích vytvářelo v dětech tenzi a snižovalo jejich důvěru v rovný přístup.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Zacílit supervizní činnost na sjednocení výchovně vzdělávacího působení vychovatelů.
- Využít dotazníkové šetření mezi dětmi zaměřené na vztahy (dítě – vychovatel).
- Provádět průběžně vhodné kroky ke sdílení strategie rozvoje dětského domova s ostatními pedagogy.
- Vést děti k pravidelnému sebehodnocení ve vazbě na formulování očekávaných cílů.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 7 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Vnitřní řád dětského domova ze dne 1. 1. 2015, aktualizace k 1. 9. 2021
2. Školní vzdělávací program „Start do života“ ze dne 1. 9. 2016
3. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti na školní rok 2021/2022
4. Koncepce rozvoje zařízení pro období 2021 až 2025
5. Minimální preventivní program na školní rok 2021/2022
6. Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2021/2022
7. Rozvržení pracovní doby výchovného úseku v roce 2021
8. Zápisy z kontrolní a hospitační činnosti v roce 2021
9. Zápisy z pedagogických porad ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022
10. Zápisy ze spolusprávy dětí ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022

11. Osobní spisy dětí (vzorek)
12. Osobní spisy zaměstnanců (vzorek)
13. Rozdělení dětí do rodinných skupin k 11. 10. 2021
14. Dokumentace školského zařízení k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí vedená ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022 (vzorek)
15. Dokumentace k finančním podmínkám dětského domova v roce 2020 a 2021 (vzorek)
16. Dokumentace ke školnímu stravování dětí za červen, září a říjen 2021

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Iveta Galušková v. r.

Bc. Marcela Zahradníková, kontrolní
pracovnice

Bc. Marcela Zahradníková v. r.

Mgr. Pavel Schönwälder, školní inspektor

Mgr. Pavel Schönwälder v. r.

V Ostravě 12. listopadu 2021

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Harant Milan
ředitel školy

Mgr. Harant Milan v. r.

V Karviné 19. listopadu 2021